

Terapia trudności w czytaniu i pisaniu - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Terapia trudności w czytaniu i pisaniu
Kod przedmiotu	05.6-WP-OLIGO-TTCiP
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Edukacja i rehabilitacja osób z niepełnosprawnością intelektualną - Oligofrenopedagogika
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	podyplomowe
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2016/2017
Jednostka obsługująca przedmiot	Wydział Nauk Społecznych

Informacje o przedmiocie	
Liczba punktów ECTS do zdobycia	2
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	• dr hab. Ewa Skorek, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Ćwiczenia	-	-	10 (w tym jako e-learning)	0,67 (w tym jako e-learning)	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

Zapoznanie studentów z podstawowymi wiadomościami z zakresu terapii pedagogicznej i metodyki zajęć korekcyjno-kompensacyjnych; kształcenie umiejętności wdrażania wiedzy z zakresu terapii pedagogicznej do praktyki edukacyjnej (wstępna diagnoza specyficznych trudności w uczeniu się, dostosowanie toku lekcji do możliwości uczniów z dysleksją); zapoznanie z możliwościami współpracy nauczyciela z pedagogiem terapeutą.

Wymagania wstępne

Podstawy pedagogiki ogólnej i dydaktyki, podstawy psychologii rozwojowej, podstawy psychologii klinicznej, metodyka edukacji wczesnoszkolnej (zwłaszcza metody nauki czytania i pisania).

Zakres tematyczny

Wprowadzenie do terapii pedagogicznej: a) wyjaśnienie pojęć „terapia”, „terapia przyczynowa”, „terapia objawowa”; „terapia pedagogiczna”, „zajęcia korekcyjno-kompensacyjne”, „zajęcia reedukacyjne”, „zajęcia wyrównawcze”; b) cele terapii pedagogicznej (cel nadrzędny i cele operacyjne); c) podmiot i przedmiot terapii pedagogicznej; d) formy terapii pedagogicznej; e) wyjaśnienie pojęć: „specyficzne trudności w uczeniu się”, „dysleksja”, „dysleksja rozwojowa”, „dysortografia”, „dysgrafia”, „dyskalkulia”, e) historia badań nad dysleksją rozwojową, f) częstość występowania dysleksji, dysortografii, dysgrafii; g) etiologia dysleksji rozwojowej, h) patomechanizm dysleksji: neuropsychologiczne podstawy czynności czytania i pisanie według A. Lurii D. Bakker, zaburzenia funkcji percepcyjno-motorycznych i ich integracji – symptomy zaburzeń, typologia dysleksji, dynamika dysleksji, ryzyko dysleksji.

System opieki terapeutycznej: a) prawo do edukacji w polskim systemie oświaty – pięciostopniowy system opieki terapeutycznej w Polsce (dla uczniów z dysleksją); b) polskie dokumenty prawne gwarantujące uczniom z dysleksją pomoc psychologiczno-pedagogiczną – zapisy dotyczące zajęć korekcyjno-kompensacyjnych i egzaminów; c) systemy opieki terapeutycznej na świecie.

Symptomy ryzyka dysleksji: a) w wieku niemowlęcym (0-1 r.ż) i poniemowlęcym (2-3 r.ż); b) w wieku przedszkolnym (3-5 r.ż); c) w wieku 6-7 lat; d) u uczniów klas I-III; d) specjalizacja półkul mózgowych (funkcjonowanie półkul mózgowych u osób z dysleksją, wpływ na ich życie, np. na naukę, pracę zawodową), e) leworęczność i sposoby pracy z dzieckiem leworęcznym.

Metodyka pracy korekcyjno-kompensacyjnej: a) ćwiczenia percepcji i pamięci wzrokowej we wszystkich zakresach w oparciu materiał konkretny (obrazkowy) i abstrakcyjny (geometryczny i literowy), b) ćwiczenia percepcji i pamięci słuchowej w oparciu o materiał niewerbalny i werbalny, c) system stymulacji i koordynacji zaburzeń rozwoju ruchowego i koordynacji wzrokowo-ruchowej: metoda Dobrego Startu M. Bogdanowicz, metoda Newella C. Kepharta, metoda M. Frostig, metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne; d) ćwiczenia integracji percepcyjno-motorycznej; e) ćwiczenia z wykorzystaniem scenariuszy zajęć; f) wybrane metody wspomagające terapię pedagogiczną; g) terapia pedagogiczna uczniów starszych: omówienie terminów dysleksja, dysortografia, dysgrafia w odniesieniu do uczniów starszych, ćwiczenia usprawniające technikę czytania, ćwiczenia w poprawnym pisaniu, ćwiczeniu doskonalące technikę pisania.

Dyskalkulia: a) definicje terminów: dyskalkulia rozwojowa, dyskalkulia, b) dyskalkulia a akalkulia, c) częstotliwość występowania dyskalkulii, d) klasyfikacja i charakterystyka dyskalkulii rozwojowej, e) symptomy dyskalkulii, f) diagnozowanie dyskalkulii, g) dysleksja a matematyka, h) dysleksja a dyskalkulia, i) trudności w uczeniu się matematyki w dysleksji i w dyskalkulii, j) specyficzne trudności w uczeniu się matematyki a uogólnione trudności w uczeniu się matematyki, k) inne terminy określające specyficzne trudności w uczeniu się matematyki, l) specyficzne trudności w uczeniu się matematyki w klasyfikacjach międzynarodowych, ł) zasady terapii osób z dyskalkulią.

Zasady prowadzenia zajęć korekcyjno-kompensacyjnych: a) wyposażenie gabinetu terapeutycznego, b) pomoce do terapii terapeutycznej; c) zasady terapii pedagogicznej: zasada korekcji i kompensacji, zasada systematyczności, stopniowa trudności, zasada indywidualizacji, zasada ciągłości oddziaływań, atrakcyjności zajęć, zasada kompleksowego oddziaływania, zasada wczesnego rozpoczynania terapii, zasada wzajemnego zaufania, szacunku i akceptacji, zasada polisensorycznego oddziaływania, zasada oddziaływania psychoterapeutycznego.

Programy terapeutyczne: prezentacja programów terapeutycznych wykonanych przez studentów do samodzielnie przeprowadzonych diagnoz.

Metody kształcenia

Praca z książką, praca z dokumentem źródłowym, metoda przypadków, praca w grupach, klasyczna metoda problemowa, dyskusja panelowa, burza mózgów.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
Sluchacz potrafi scharakteryzować podstawowe teorie dotyczące specyficznych trudności w uczeniu się oraz wskazać różnorodne ich uwarunkowania.	• K_W04	• kolokwium	• Ćwiczenia
Potrafi zdefiniować podstawową terminologię w zakresie pedagogiki korekcyjno-kompensacyjnej oraz omówić metody diagnozy i terapii uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się (dysleksją, dysgrafią, dysortografią, dyskalkulią).	• K_W06	• kolokwium	• Ćwiczenia
Potrafi przeprowadzić diagnozę specyficznych trudności w uczeniu się oraz wskazać ich powiązania z zaburzeniami emocjonalnymi, niepowodzeniami szkolnymi i zaburzeniami w relacjach koleżeńskich.	• K_U05	• kolokwium	• Ćwiczenia
Potrafi projektować zajęcia korekcyjno-kompensacyjne adekwatnie do rodzajów specyficznych trudności w uczeniu się i przewidywać skutki planowanych działań; potrafi opracować schemat programu terapeutycznego z uwzględnieniem zakresu współpracy z innymi specjalistami oraz rodzicami dziecka.	• K_U08 • K_K03	• kolokwium	• Ćwiczenia

Warunki zaliczenia

Kolokwium, przeprowadzenie diagnozy pedagogicznej, opracowanie programu terapeutycznego. **Ocena końcowa:** Ćwiczenia – średnia arytmetyczna ocen cząstkowych.

Literatura podstawowa

1. Bogdanowicz M. *Psychologia kliniczna wieku przedszkolnego*. Warszawa 1985.
2. Bogdanowicz M. *Integracja percepcyjno-motoryczna*. Warszawa 1997.
3. Bogdanowicz M. *O dysleksji rozwojowej, czyli specyficznych trudnościach w czytaniu i pisaniu*. Lublin 1994.
4. Bogdanowicz M. *Psychologia kliniczna dziecka w wieku przedszkolnym*. Warszawa 1991.
5. Brejnak W., Zabłocki K. J. *Dysleksja w teorii i praktyce*. Warszawa 1998.
6. Czajkowska I., Herda K. *Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne w szkole*. Warszawa 1998.
7. Kaja B. *Zarys terapii dziecka*. Bydgoszcz 1998.
8. Szurmiak M. *Podstawy reedukacji uczniów z trudnościami w czytaniu i pisaniu*. Warszawa 1987.
9. Zakrzewska B. *Trudności w czytaniu i pisaniu*. Warszawa 1996.

Literatura uzupełniająca

1. Bogdanowicz M. *Leworęczność u dzieci*. Warszawa 1992.
2. Bogdanowicz M. *Metoda dobrego startu w pracy z dzieckiem od 5 do 10 lat*. Warszawa 1985.
3. Bogdanowicz M. *Trudności w pisaniu u dzieci*. Gdańsk 1983.
4. Bogdanowicz M., Barańska M., Jakacka E. *Od piosenki do literki*. Cz. 2. Gdańsk 1997.
5. Bogdanowicz M., Barańska M., Jakacka E. *Od piosenki do literki*. Cz. 1. Gdańsk 1998.
6. Bogdanowicz M., Kisiel B., Przasnycka M. *Metoda Weroniki Sherborne w terapii i wspomaganie rozwoju dziecka*. Warszawa 1994.
7. Bogdanowicz M., Szlagowska D. *Piosenki do rysowania*. Gdańsk 1996.
8. Kościelak R. (red.). *Studia z psychologii klinicznej dziecka*. Warszawa 1988.
9. Łuria A. *Podstawy neuropsychologii*. Warszawa 1976.
10. Nartowska H. *Wychowanie dziecka nadpobudliwego*. Warszawa 1982.
11. Nartowska H. *Opóźnienia i dysharmonie rozwoju psychomotorycznego dziecka*. Warszawa 1980.
12. Sherborne W. *Ruch rozwijający dla dzieci*. Warszawa 1997.
13. Spioneck H. *Psychologiczna analiza trudności i niepowodzeń szkolnych*. Warszawa 1980.
14. Waszkiewicz E. *Stymulacja psychomotorycznego rozwoju dzieci 6–8-letnich*. Warszawa 1991.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr hab. Zdzisława Janiszewską-Nieścioruk, prof. UZ (ostatnia modyfikacja: 04-02-2017 21:42)